

Czwartek, 13 czerwca 2013 r.

P7_TA(2013)0277

Sytuacja w Turcji

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 czerwca 2013 r. w sprawie sytuacji w Turcji (2013/2664(RSP))

(2016/C 065/15)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje wcześniejsze rezolucje, w szczególności rezolucję z dnia 18 kwietnia 2013 r. w sprawie sprawozdania dotyczącego postępów Turcji w 2012 r. ⁽¹⁾,
  - uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej,
  - uwzględniając ramy negocjacyjne przyjęte dla Turcji w dniu 3 października 2005 r.,
  - uwzględniając decyzję Rady 2008/157/WE z dnia 18 lutego 2008 r. w sprawie zasad, priorytetów i warunków ujętych w partnerstwie dla członkostwa zawartym z Republiką Turcji ⁽²⁾ („partnerstwo dla członkostwa”), jak również wcześniejsze decyzje Rady z 2001, 2003 i 2006 r. w sprawie partnerstwa dla członkostwa,
  - uwzględniając art. 110 ust. 2 i 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że we wczesnych godzinach porannych w piątek 31 maja 2013 r. turecka policja nadużyła siły, rozpędzając grupę demonstrantów, którzy od tygodni protestowali przeciwko planowanej wycince drzew w stambulskim parku Gezi pod nowy projekt budowlany w pobliżu placu Taksim;
- B. mając na uwadze, że brutalna interwencja policji doprowadziła do starć z demonstrantami, które szybko rozprzestrzeniły się na inne tureckie miasta, oraz mając na uwadze, że wskutek tych starć zginęły cztery osoby, a ponad tysiąc osób zostało rannych, dokonano masowych aresztowań i odnotowano poważne zniszczenia mienia prywatnego i publicznego; mając na uwadze, że na szeroką skalę użyto gazu łzawiącego, a pociski z gazem łzawiącym wystrzeliwano bezpośrednio w demonstrantów, powodując poważne obrażenia;
- C. mając na uwadze, że demonstracje zyskały poparcie wśród różnych warstw społeczeństwa tureckiego; mając na uwadze, że w demonstracjach uczestniczyli zarówno mężczyźni, jak i kobiety;
- D. mając na uwadze, że ostre słowa tureckiego rządu potępiające demonstrantów przyniosły skutek odwrotny do zamierzonego;
- E. mając na uwadze, że art. 34 konstytucji tureckiej gwarantuje prawo do organizacji pokojowych i nieuzbrojonych zgromadzeń i demonstracji bez konieczności uzyskiwania zezwolenia; mając na uwadze, że art. 26 gwarantuje wolność wypowiedzi, a art. 27 i 28 gwarantują „wolność wypowiedzi” oraz „niezakłócone rozpowszechnianie idei”;
- F. mając na uwadze, że protesty dotyczą również obaw części społeczeństwa tureckiego związanych z szeregiem niedawno podjętych decyzji i przyjętych aktów ustawodawczych dotyczących m.in. ograniczeń sprzedaży alkoholu oraz reform edukacji;
- G. mając na uwadze, że demonstranci coraz częściej wyrażają zastrzeżenia wobec odczuwanego braku reprezentacji grup mniejszościowych, autorytarnych rządów oraz braku praworządności, dobrych rządów, a także rzetelnych procesów i sprawiedliwego procesu sądowego w Turcji;
- H. mając na uwadze, że główne media tureckie nie relacjonowały demonstracji, a użytkownicy Twittera zostali aresztowani;

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P7_TA(2013)0184

⁽²⁾ Dz.U. L 51 z 26.2.2008, s. 4.

Czwartek, 13 czerwca 2013 r.

- I. mając na uwadze, że Turcja – jako kraj kandydujący do UE – ma obowiązek szanować i wspierać demokrację, a także wzmacniać prawa demokratyczne, prawa człowieka oraz swobody obywatelskie;
- J. mając na uwadze, że komisarz Füle i wysoka przedstawiciel/wiceprzewodnicząca Catherine Ashton zareagowali na te wydarzenia;
- K. mając na uwadze, że wolność zgromadzeń, wolność wypowiedzi (w tym za pośrednictwem mediów społecznościowych zarówno w internecie, jak i poza nim) oraz wolność prasy są podstawowymi zasadami UE;
  1. przekazuje szczere wyrazy współczucia rodzinom demonstrantów i rodzinie funkcjonariusza policji, którzy stracili życie, oraz życzy licznym rannym szybkiego powrotu do zdrowia;
  2. wyraża głębokie zaniepokojenie nieproporcjonalnym i nadmiernym użyciem siły przez policję turecką w odpowiedzi na pokojowe i legalne protesty w stambulskim parku Gezi oraz wzywa władze tureckie do przeprowadzenia szczegółowego dochodzenia w sprawie przemocy policji, do postawienia osób odpowiedzialnych przed sądem oraz do zadośćuczynienia ofiarom; ostrzega rząd turecki przed podejmowaniem surowych środków wobec pokojowych demonstrantów oraz apeluje do premiera o zajęcie jednoczącego i pojednawczego stanowiska, aby uniknąć dalszej eskalacji;
  3. ubolewa nad tym, że mimo zapowiedzi władz tureckich, że przystąpią do rozmów z niektórymi przywódcami protestów, policja wciąż stosuje przemoc na placu Taksim i wokół niego, co skutecznie osłabia szanse na przeprowadzenie rozmów między rządem a protestującymi;
  4. wzywa władze tureckie do zagwarantowania i poszanowania praw wszystkich obywateli do wolności wypowiedzi, pokojowych zgromadzeń i pokojowych protestów; wzywa do natychmiastowego uwolnienia wszystkich aresztowanych i obecnie przetrzymywanych uczestników pokojowych protestów; domaga się zapewnienia wszystkim zatrzymanym nieograniczonego kontaktu z wybranymi przez nich adwokatami; domaga się informacji na temat dokładnej liczby aresztowanych i rannych;
  5. ubolewa nad reakcją rządu tureckiego i premiera Erdoğan, których niechęć do podjęcia kroków w kierunku pojednania, do przeprosin i zrozumienia reakcji części ludności tureckiej przyczyniły się jedynie do dalszej polaryzacji społeczeństwa tureckiego;
  6. z zadowoleniem przyjmuje stonowaną reakcję prezydenta Güla oraz przeprosiny wystosowane przez wicepremiera Arinça do rannych demonstrantów, jak też podjęty przez nich dialog z Platformą Taksim i przedstawicielami opozycji politycznej w celu złagodzenia napięć; podkreśla znaczenie dialogu między rządem tureckim a pokojowymi demonstrantami;
  7. przypomina Turcji, że w otwartej i pluralistycznej demokracji wszyscy obywatele powinni mieć poczucie, iż są reprezentowani, oraz że na większości spoczywa odpowiedzialność za włączenie opozycji i społeczeństwa obywatelskiego do procesu podejmowania decyzji; przypomina również partiom opozycyjnym o ich odpowiedzialności za tworzenie demokratycznej kultury politycznej, w której szanuje się odmienne poglądy i opinie;
  8. jest zaniepokojony trwającą konfrontacją między partiami politycznymi i brakiem gotowości ze strony rządu i opozycji do dążenia do konsensusu w sprawie kluczowych reform; wzywa wszystkie podmioty polityczne, rząd i opozycję do współpracy na rzecz zwiększenia pluralizmu politycznego w instytucjach państwowych oraz promowania modernizacji i demokracji państwa i społeczeństwa;
  9. podkreśla zasadniczą rolę systemu kontroli i równowagi w zarządzaniu nowoczesnym państwem demokratycznym, który powinien znaleźć odzwierciedlenie w toczącym się procesie konstytucyjnym i u którego podstaw muszą leżeć zasada podziału władzy i równowaga między władzą wykonawczą, ustawodawczą i sądowniczą, poszanowanie praw człowieka i podstawowych wolności, zwłaszcza wolności wypowiedzi i wolności prasy, a także polityczna kultura uczestnictwa rzeczywiście odzwierciedlająca pluralizm demokratycznego społeczeństwa; uważa, że organizowanie pokojowych i zgodnych z prawem protestów świadczy samo w sobie o dynamice tureckiego społeczeństwa obywatelskiego; przypomina Turcji, że ważne jest podejmowanie nieustannych wysiłków w celu dalszego wzmocnienia jej instytucji demokratycznych, praworządności i poszanowania podstawowych wolności;

Czwartek, 13 czerwca 2013 r.

10. podkreśla potrzebę ciągłego intensywnego szkolenia przedstawicieli sił policyjnych oraz wymiaru sprawiedliwości zarówno podczas kształcenia formalnego, jak i w okresie aktywności zawodowej, na temat wdrażania protokołu stambulskiego (zbioru międzynarodowych wytycznych przeciwko torturom i maltretowaniu), a także nadrzędności indywidualnych praw i swobód;

11. wzywa tureckie władze lokalne i krajowe do rozpoczęcia konsultacji społecznych w sprawie wszystkich planów zagospodarowania miast i planów rozwoju regionalnego; przypomina o konieczności zrównoważenia wzrostu gospodarczego czynnikami społecznymi, środowiskowymi, kulturowymi i historycznymi; apeluje, by wszystkie ważniejsze przedsięwzięcia w Turcji były bez wyjątku poddawane ocenie oddziaływania na środowisko;

12. zauważa, że bezprecedensowa fala protestów odzwierciedla również rosnące niezadowolenie części społeczeństwa tureckiego spowodowane regulowaniem ich stylu życia; powtarza, że w demokratycznym systemie politycznym rządy muszą wspierać tolerancję i zapewniać wszystkim obywatelom wolność religii i wyznania; wzywa rząd do uszanowania różnorodności i bogactwa społeczeństwa tureckiego oraz do ochrony świeckiego stylu życia;

13. ostrzega, że stłumienie protestów przez policję podważa wiarygodność regionalnej roli Turcji polegającej na przeprowadzeniu zmian demokratycznych w południowym sąsiedztwie;

14. przypomina, że wolność wypowiedzi i pluralizm mediów należą do podstawowych wartości europejskich i że prawdziwie demokratyczne, wolne i pluralistyczne społeczeństwo wymaga prawdziwej wolności wypowiedzi; przypomina, że wolność wypowiedzi odnosi się nie tylko do informacji lub idei przyjmowanych przychylnie lub uznawanych za nieobraźliwe, ale – zgodnie z europejską konwencją praw człowieka – również do tych, które szokują, niepokoją lub obrażają państwo lub jakąkolwiek część społeczeństwa;

15. jest zaniepokojony ograniczeniem wolności prasy, a także niektórymi przypadkami cenzury i coraz częstszej autocenzury w tureckich mediach, w tym w internecie; wzywa rząd Turcji do ochrony zasady wolności prasy; podkreśla, że niezależna prasa jest podstawą demokratycznego społeczeństwa, i wskazuje w związku z tym na zasadniczą rolę, jaką odgrywa wymiar sprawiedliwości w ochronie i poszerzaniu wolności prasy, gwarantując tym samym przestrzeń publiczną dla wolnej i pluralistycznej debaty; jest zaniepokojony tym, że wielu dziennikarzy odbywa kary pozbawienia wolności i toczą się liczne procesy dziennikarzy; wzywa do uwolnienia działaczy aktywnych w mediach społecznościowych; zdecydowanie ubolewa nad decyzją Najwyższej Rady Radiofonii i Telewizji (RTUK), aby ukarać stacje telewizyjne, które od początku relacjonowały przebieg wydarzeń w parku Gezi za „szkodzenie rozwojowi fizycznemu, moralnemu i psychicznemu dzieci i młodzieży”;

16. ponownie wyraża zaniepokojeniem faktem, że duże koncerny o szerokim spektrum interesów gospodarczych skupiają w swoim ręku większość mediów; ponawia apel o przyjęcie nowej ustawy o mediach, która ureguje m.in. kwestie niezależności, własności i kontroli administracyjnej;

17. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, wysokiej przedstawiciel Unii ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa/wiceprzewodniczącej Komisji, sekretarzowi generalnemu Rady Europy, przewodniczącemu Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, rządowi i parlamentom państw członkowskich oraz rządowi i parlamentowi Republiki Turcji.